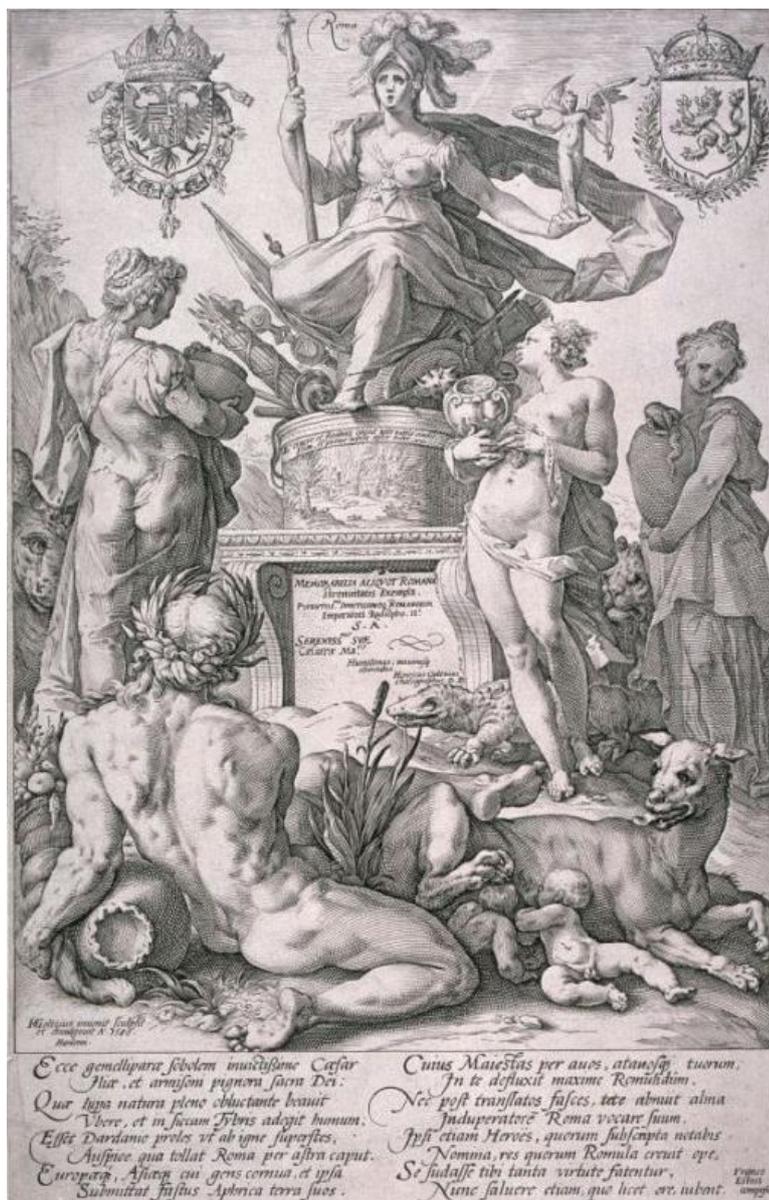

Roma - lat.

1. rímska bohyňa
2. staroveký Rím; pozri Roma quadrata

Zamarovský: bohyňa mesta *Ríma* a jeho zosobnenie v osobitnom božstve; ani v čase najväčšieho rozmachu za republiky (po vyhnaní *Etruskov* 753pr.Kr.) Rimania mesto nepovažovali za božstvo, ani si preň nevytvorili osobitnú bohyňu; to sa stalo až za cisárstva (prvým rímskym cisárom bol Augustus 27pr.Kr.), a to skôr vo východných provinciách ako v samotnom Ríme; chrámy a oltáre zasväcovali bohyni Rome alebo Rímu spravidla s iným božstvom alebo zbožšteným cisárom; v Ríme dal postaviť chrám *Venuše* a bohyne Romy až cisár Hadrián, a to podľa vlastného návrhu (dnes v troskách); zasvätil ho r. 121, vo výročný deň „založenia Ríma“ (21.apríl); bola to najväčšia chrámová stavba antického Ríma (110x53m) a mala dva vchody; do Venušinho sa vstupovalo od *Kolosea*, do chrámu bohyne a mesta Roma od *Fora romanum*; vyobrazení Romy sa zachovalo veľa, najlepším je reliéf Triumfujúca Roma z 2.-3.st. (rímska Villa Albani) a na Titovom *triumfálnom oblúku* (po r. 70.); najznámejšie jej rímske sochy sú na *fontánach* pred *Kapitolským* palácom a v záhrade Villy Medici; od konca 19.st. sa k nim počíta aj Roma nad Oltárom vlasti na Vittoriane; takmer všade tam, kde sa zastavila noha rímskeho *legionára*, možno nájsť pamiatky spojené s Romou, trebárs len stratenú mincu s jej podobou (pozri *rímske mince*); r. 100 mala Roma milión obyvateľov; pozri *rímski bohovia*; *sup* (Biedermann); *Romulus*

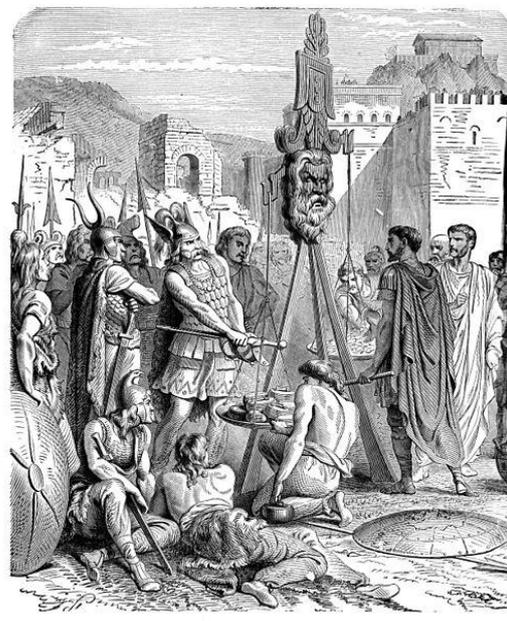
[http://it.wikipedia.org/wiki/Sacco_di_Roma_\(390_a.C.\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Sacco_di_Roma_(390_a.C.))

H. Goltzius: Roma (frontispice z rímskeho Heroes, 1586)

B. Pinelli: Bohyňa Roma a kráľ Ríma (1811)

P. Jamin: Galský vodca Brennus s korisťou po porážke Ríma

Autor neuvedený: Galský vodca Brennus a rímsky patricij Camillus po porážke Ríma

Roma quadrata - staroveký názov *Ríma*

http://it.wikipedia.org/wiki/Roma_quadrata

romana - typ benátskej renesančnej *antikvy*; pozri *antikva benátska*; *littera romana*

Roman d'Alexandre - niekoľko zbierok legend týkajúcich sa mýtických hrdinských činov *Alexandra Veľkého*; najstaršia verzia je v gréckom jazyku, je datovaná do 3.st.; autorom niekoľkých neskorých rukopisov je pripisovaných Alexandrovmu dvornému historikovi Callisthenovi, ktorý však ako historická osoba zomrel pred Alexandrom a nemohol podať úplný opis jeho života; na jeho základe vznikli kompiláty, rukopisy, niekedy známe ako Pseudo-Callisthenes; texty boli transformované do rôznych verzií medzi 4.-16.st.: v stredovekej gréčtine (3.st.), latinčine, arménčine (5.st.), sýrčine (7.st.), v hebrejčine a väčšine európskych stredovekých ľudových

jazykov, v ktorých sa príbeh neustále vyvíjal; niektoré dejové línie v gréckom texte: narodenie Alexandra, Alexander a Bucefalus a Olympijské preteky vozov, Smrť Fillipa a založenie Alexandrie, porážka Tyra a Daria, zničenie Téb, Debata v Aténach a vstup Alexandra do Perzie, porážka a smrť Dareia, Alexander kráľom Perzie a list do Olympie, porážka Porusa a *gymnophisti*, Alexander na Ďalekom východe; kráľom Číny; Alexander a *Kandake*; *Amazonky*; Alexander sa vracia do Babylonu; jeho smrť

- Roman d'Alexandre (Románik Alexandra), pripísaný na vrub neznámeho autora s názvom Pseudo-Callisthenes, bol pôvodne vyrobený v gréčtine asi 200-300 z rôznych písomných zdrojov a príbehov ústneho podania; mal v úmysle zaznamenať históriu Alexandra Veľkého, ale je naozaj fantastickým amalgámom legend a skutočnosti; originálny grécky rukopis (mal vlastne tri varianty) je stratený, ale bol preložený do sýrčiny, arménčiny a jazykov pahlaví, ktoré uviedli svoje vlastné variácie, ktoré sa dostali do *Koránu* a inšpirovali perzských básnikov, ktorí príbehy rozšírili po celom Blízkom východe; raná latinská verzia bola základom prekladov do národných jazykov Európy, kde sa presadil populárny stredoveký štýl; vtedy pravdepodobne bolo napísaných viac kníh písaných o Alexandrovi Veľkom ako ktorejkoľvek inej postave z histórie, v kontinuálnej línii od antiky k súčasnosti; Románik Alexandra sám o sebe nie je naozaj jedinou prácou, ale rôznorodou zbierkou textov a rukopisov, často v tvare ovplyvnenom regionálnymi prekladateľmi

J. Hybbenová: v legende o Alexandrovi Veľkom sa objavujú kresťanské prvky: *Duch Svätý* mu zjavil tajomstvo *Svätej Trojice*; *islam* mu zas v jednej zo *súr* Koránu prisúdil božský titul Iskander; v 12.st. inšpiroval *trubadúrov* západnej civilizácie a „Život vládcu sveta“ opisuje boj tohto Macedónčana s *rytiermi Okrúhleho stola*; Montaigne v 16.st. a Montesquieu v 18.st. vzdali úctu dobyvateľovi, ktorému neskôr sám *Napoleon* zasvätil kult, ktorého svedectvom bol „Memoár svätej Heleny“

www v súvislosti s heslom *Dhul-Qarnayn*: Dhul-Qarnayn je postava z *Koránu*; popisovaný ako veľký a spravodlivý vládca, ktorý postavil múr zadržávajúci *Goga a Magoga*, s ktorými sa stretol na svojej ceste na východ; identifikácia Dhul-Qarnayna v historickom kontexte nie je jasná; zvyčajne je identifikovaný ako Alexander Veľký; niektorí moderní učenci ho spájajú s byzantským cisárom Herakleiom, ktorý bol svojimi súčasníkmi oslavovaný ako „druhý Alexander“; pozri *Roman d'Alexandre*

-s postavou Alexandra Veľkého je spojený mýtus Alexandra a morskej panny; podľa alexandrovskej romantiky, ktorá vychádza z legend z 3.st. ale pretrváva celý stredovek, sa jednému z Alexandrových vojakov podarilo nájsť živú a mŕtvu vodu počas expedície, ale neprezradil tajomstvo Alexandrovi, aby sa mohol stať nesmrteľným; neskôr sa populárny príbeh menil; Alexander naberá vodu šálkou a jeho sestra Solún (meno dostala podľa gréckeho mesta) vodu vypije alebo ju náhodou rozleje; Alexander je v zlosti nadáva, aby sa stala napoly ženou a napoly rybou; Solun potom žije v mori a pýta sa námorníkov, či je Alexandre stále nažive; ak námorníci odpovedajú „je nažive a kraľuje a dobýva svet“, prepustí ich a dovoľí im pokračovať v ceste; ak urobia chybu a povedia, že je mŕtvy, v zúrivosti potopí ich loď; ponaučenie z príbehu: ľudia by mali rešpektovať more a podriať sa jeho rozmarom, inak jeho arogancia ohrozí ich život; pozri *Roman d'Alexandre*

-v súvislosti s heslom Príbeh dobrého kráľa Alexandra (franc. Le livre et la Vray hystoire du Bon Roy Alixandre): francúzsky rukopis Royal MS 20 B XX z obdobia 1420-1425; jeho súčasťou sú iluminácie o Alexandrovi Veľkom;

-v súvislosti s Quintus Curtius Rufus „History of Alexander the Great“ (franc. Les faize d'Alexandre): rukopis o živote Alexandra Veľkého. Ktorý vznikol v Holandsku (Brugy) medzi

http://www.bl.uk/manuscripts/FullDisplay.aspx?ref=Royal_MS_20_B_XX (Príbeh dobrého kráľa Alexandra)

<https://www.bl.uk/catalogues/illuminatedmanuscripts/results.asp?AttribID=70> („History of Alexander the Great“ (franc. Les faize d'Alexandre, lat. Historia Alexandri magni)

https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_romance

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE>

<http://wareh.wikia.com/wiki/Pseudo-Callisthenes> Interpretation of Alexander the Great on Plutarch's Account (Callisthenes)

<http://www.iranicaonline.org/articles/callisthenes-the-name-of-a-greek-historian-of-the-period-of-alexander-the-great-q> (Callisthenes, Pseudo-Callisthenes)

<http://www.attalus.org/info/alexander.html> (Pseudo-Callisthenes)

<http://www.attalus.org/translate/alexander3c.html> (príbeh Kandake a Alexandra)

<http://people-and-persons.blogspot.sk/2015/02/alexander-romance.html> (ilustrácie)

<http://bibliodyssey.blogspot.sk/2009/09/romance-of-alexander-great.html> (Roman d'Alexandre)

<https://www.flickr.com/photos/bibliodyssey/3931445590/sizes/l/>

https://www.google.sk/search?q=alexander+and+candace+painting&espv=2&biw=1850&bih=995&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiY6obAi6nMAhXsJsAKHdThCCsQsAQISg#tbn=isch&tbs=rimg%3ACQ1OyOVjW7diIjqImiQ1J2o56enz5_16SliIVAHKK8XnJazVj8Ln0V_1vdXYsDkEwFWEVEwnkFpYFmDZnzPI0O9aXzCoSCWoiaJDUajnESvCmtN84ViHKhIjp6fPn_1pKWlgRwBrsnvX3V34qEglUAcorxeclrBHHqeEAnn7iSCoSCdWPwufRX-91EZ5CtSszpiUaKhIIdiwOOTAVYRURD65lJA-CLi0qEgkTCeQWlgWYNhGRAa-h4Je3GC0SCWfM8jQ71pfMERvEws2v2udd&q=alexander%20and%20candace%20painting&imgc=nnDPceuEZHTf8M%3A

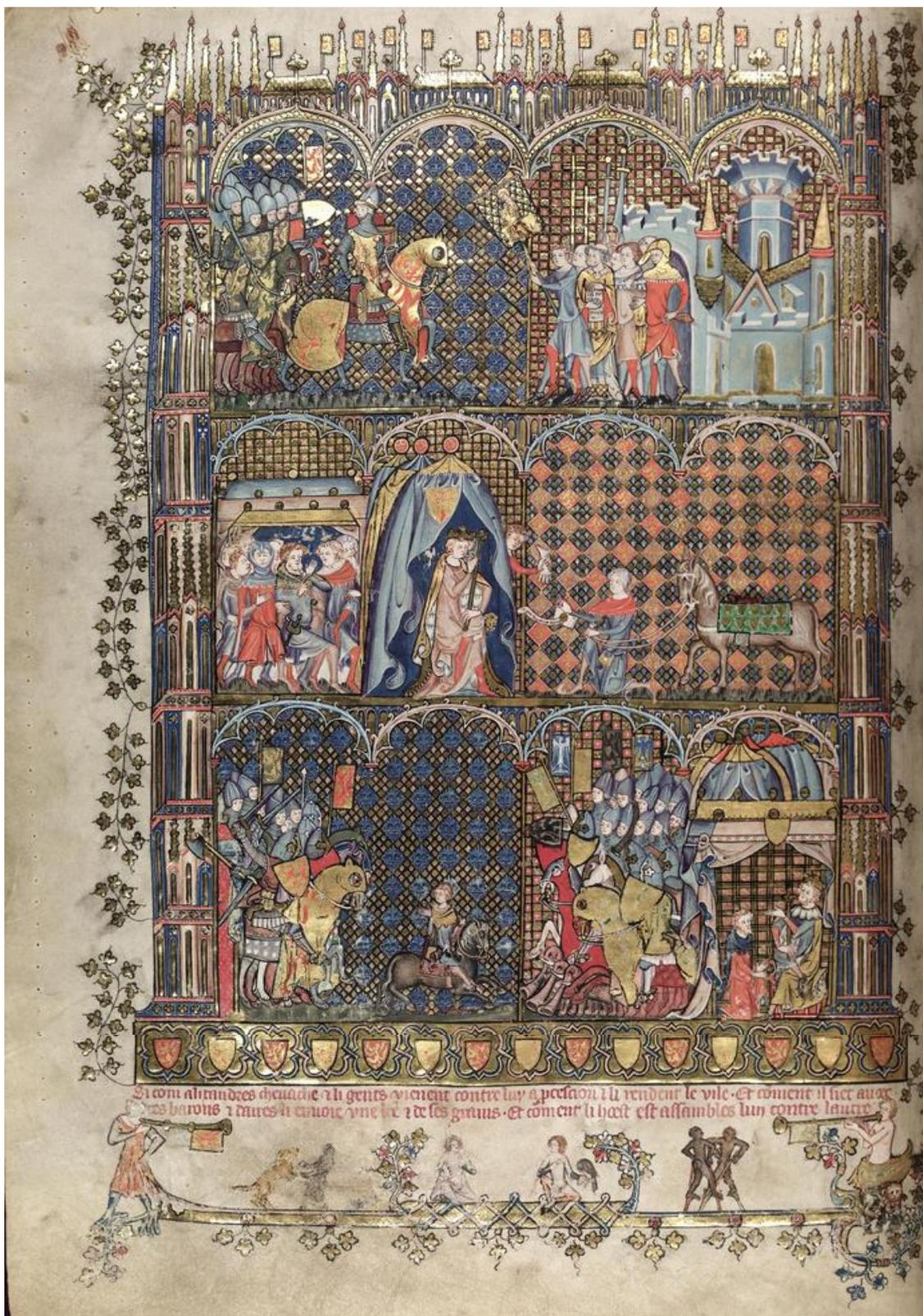
Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

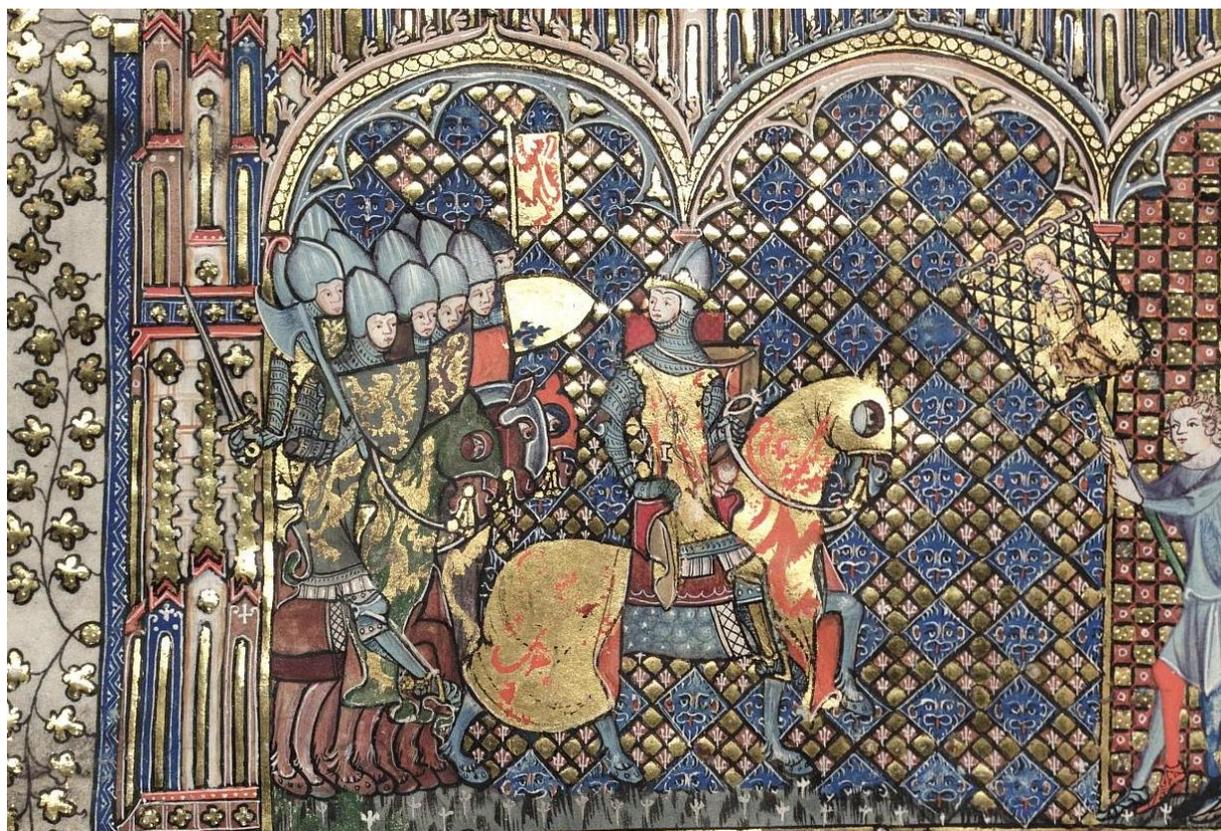
Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

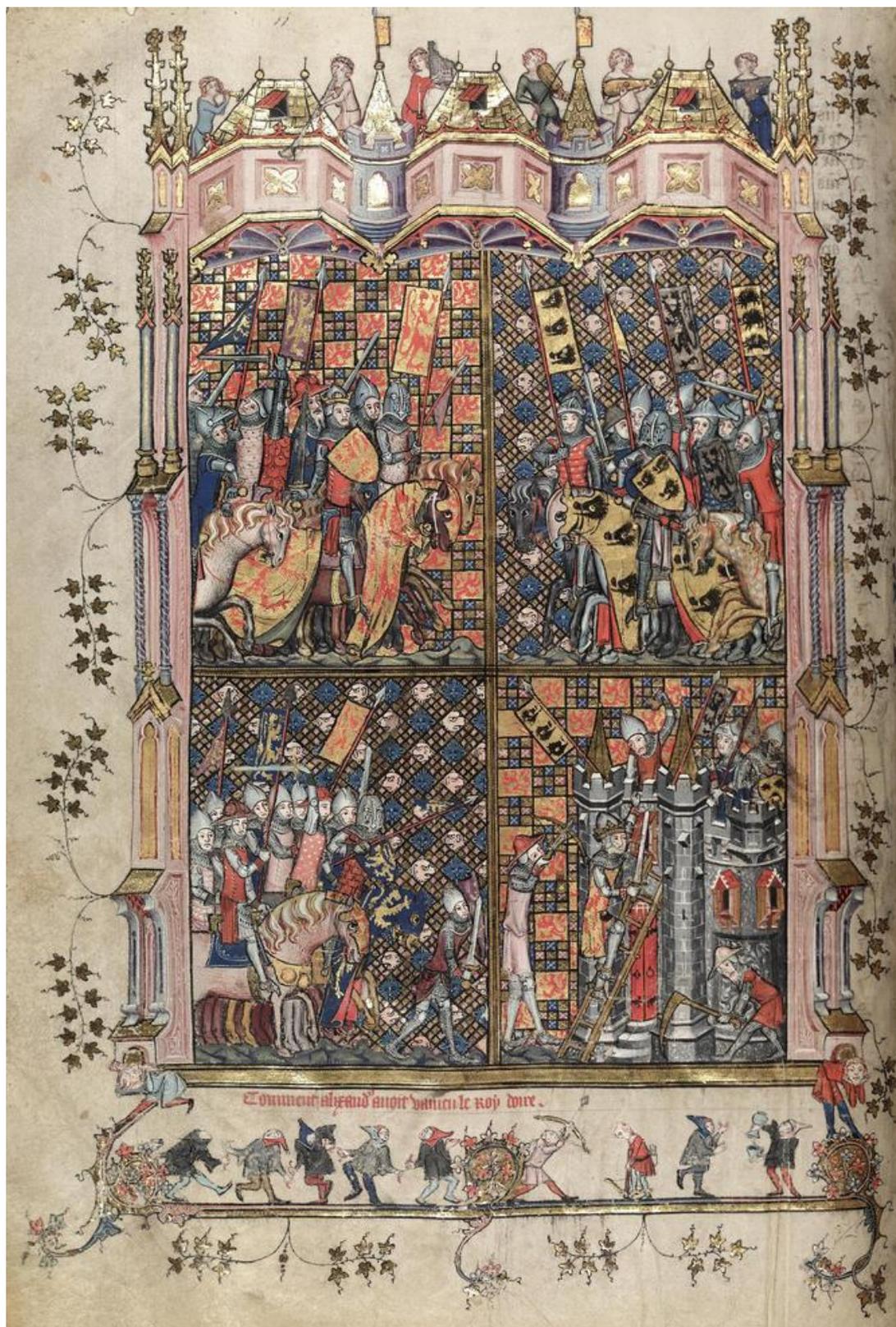
Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Jehan de Gris: Roman d'Alexandre (detail, 1338-1344)

Alexander bojuje proti okrídleným drakom (Le livre et la Vray hystoire du Bon Roy Alixandre, 1420-1425)

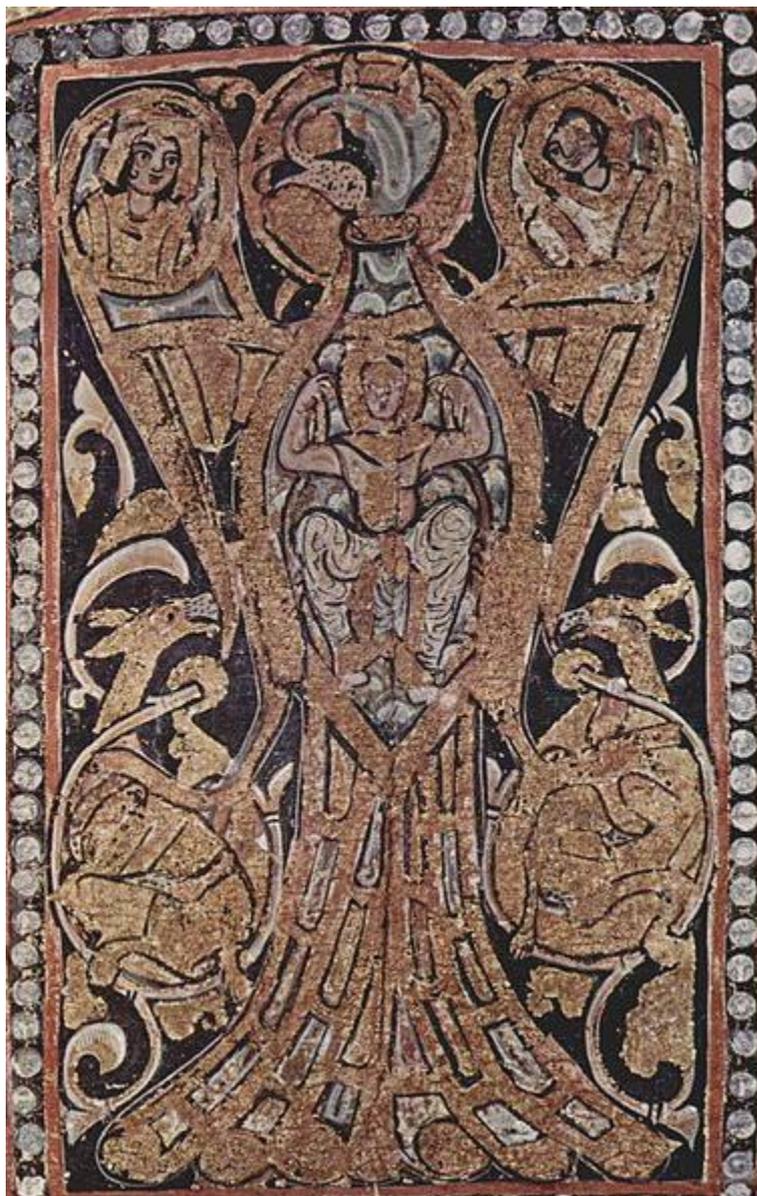
Alexander bojuje proti okrídleným rohatým drakom (Le livre et la Vray hystoire du Bon Roy Alixandre, 1420-1425)

Alexander Veľký bojuje proti dvojhlavým, osemrohým drakom s korunami a viacerými očami pozdĺž tel (Le livre et la Vray hystoire du Bon Roy Alixandre, 1420-1425)

Kráľ Alexander skúma oblohu za pomoci grifov (stredoveká mozaika)

Arabský maliar palácovej kaplnky: Alexander Veľký sedí na hrudi orla alebo griffa. Apoteóza cisára (freska Cappella Palatina, Palermo, Sicília, 1150)

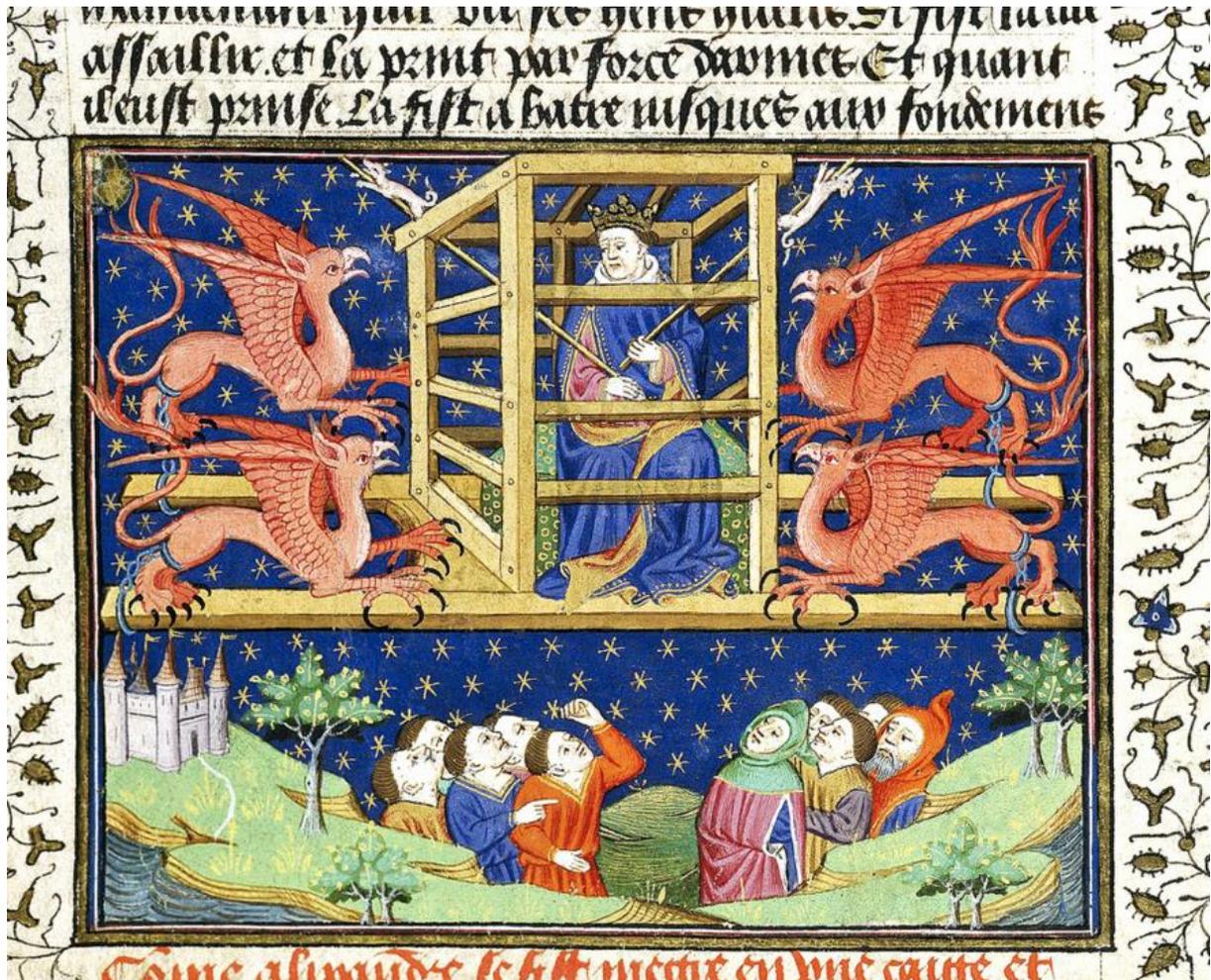
Vzostup Alexandra Macedónskeho (mramor, pevnosť Karababa, Grécko, 12.st.)

Kráľ Alexander skúma oblohu za pomoci grifov (severofrancúzsky alebo flámsky rukopis, koniec 13.st.,)

Kráľ Alexander skúma hĺbku mora (iluminácia z London Royal BL 15 E. VI, f.20v, 1444-1445)

Kráľ Alexander nesený grifmi do neba (iluminovaný rukopis Royal 15 E.VI, f.20v, 1444-1445)

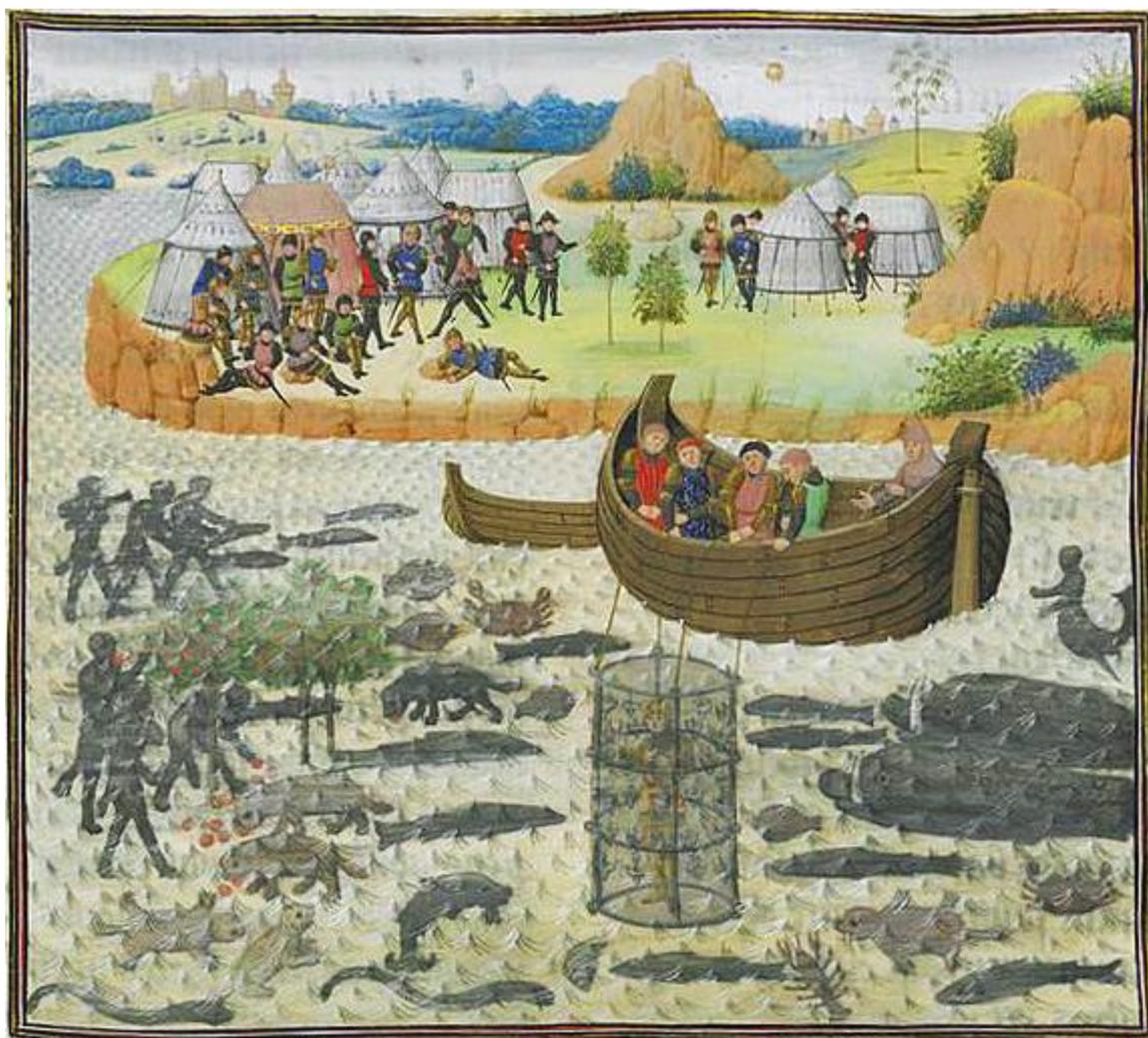
Kráľ Alexander nesený grifmi do neba (iluminácia z rukopisu BNF Ms 651-folio-55v)

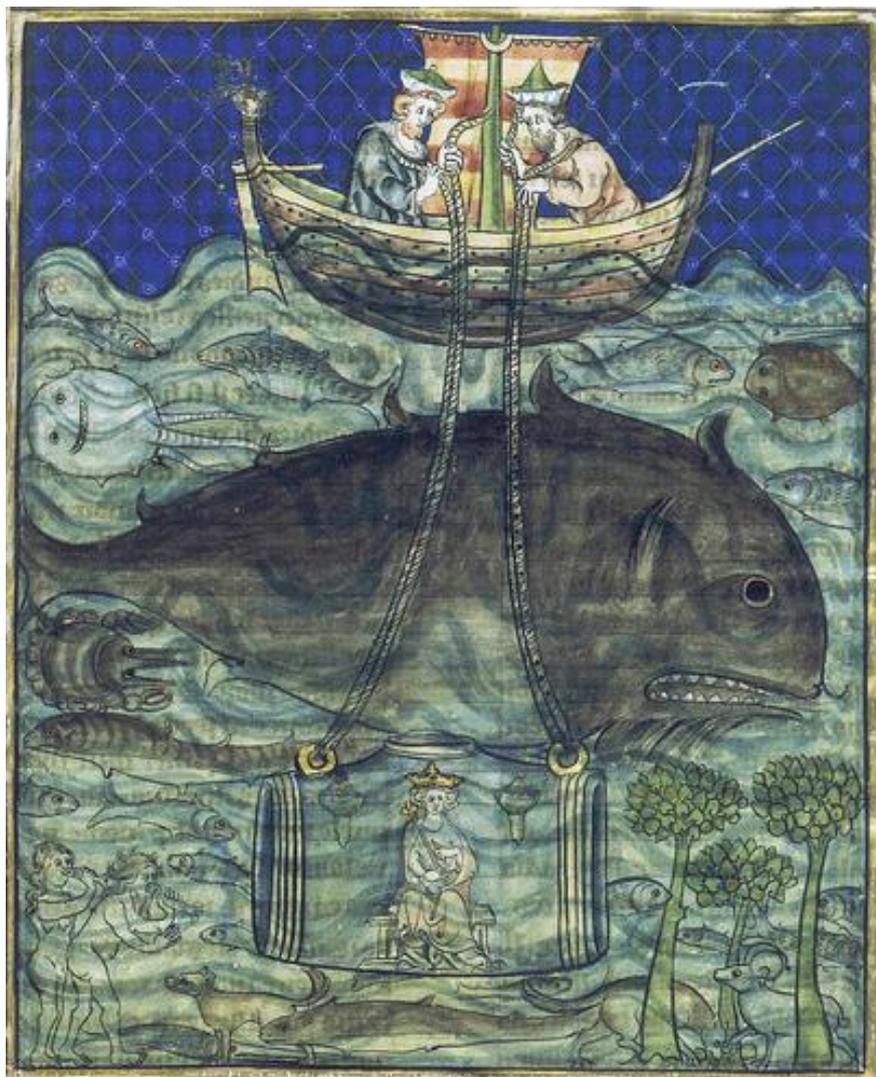
Kráľ Alexander nesený grifmi do neba (iluminácia z rukopisu BNF Ms 651-folio-56r)

Kráľ Alexander nesený grifmi do neba (iluminácia z rukopisu BNF Ms 651-folio-56r, 15.st.)

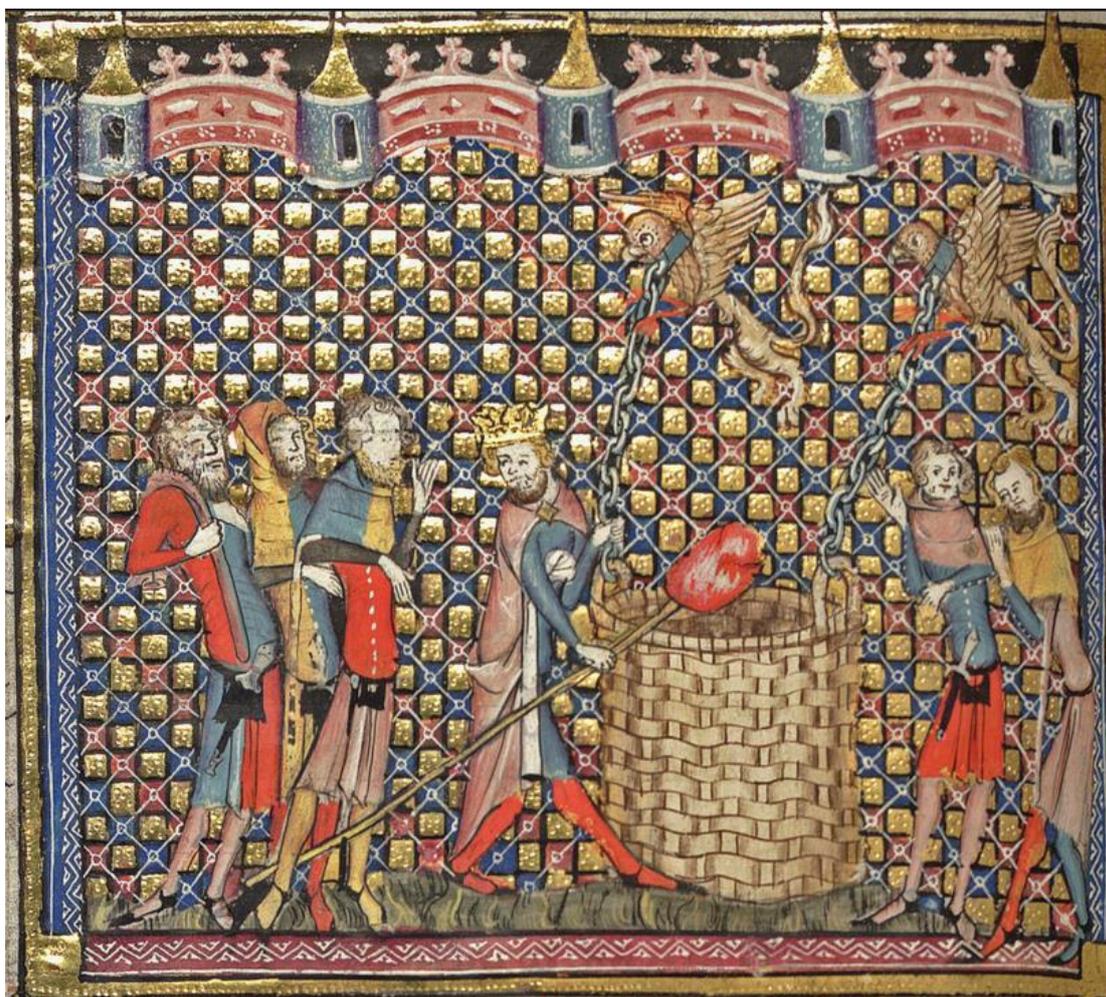
Kráľ Alexander skúma hĺbku mora (iluminácia z rukopisu BNF fr. 9342 fol-182v b, 15.st.)

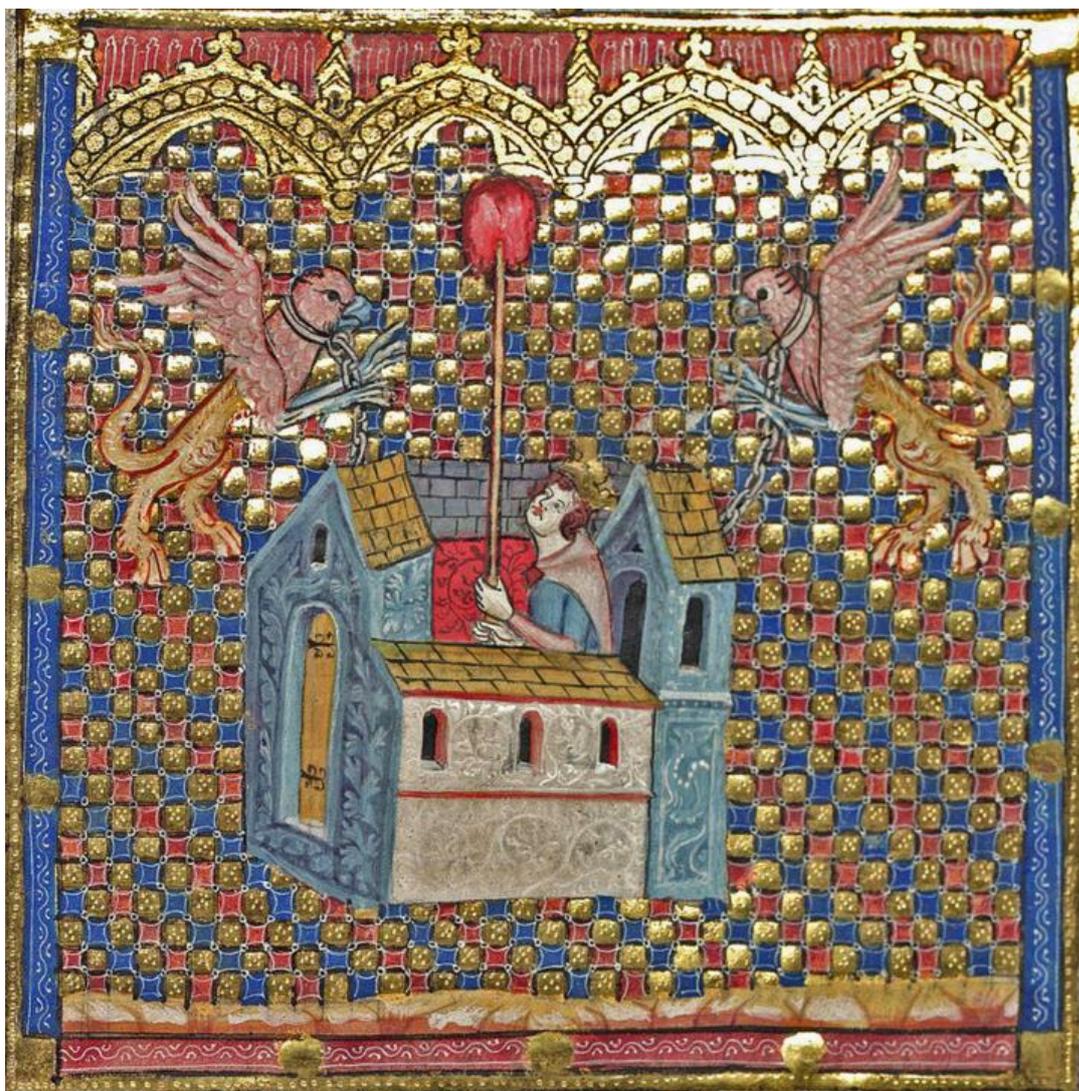
Kráľ Alexander skúma hĺbku mora (stredoveká iluminácia)

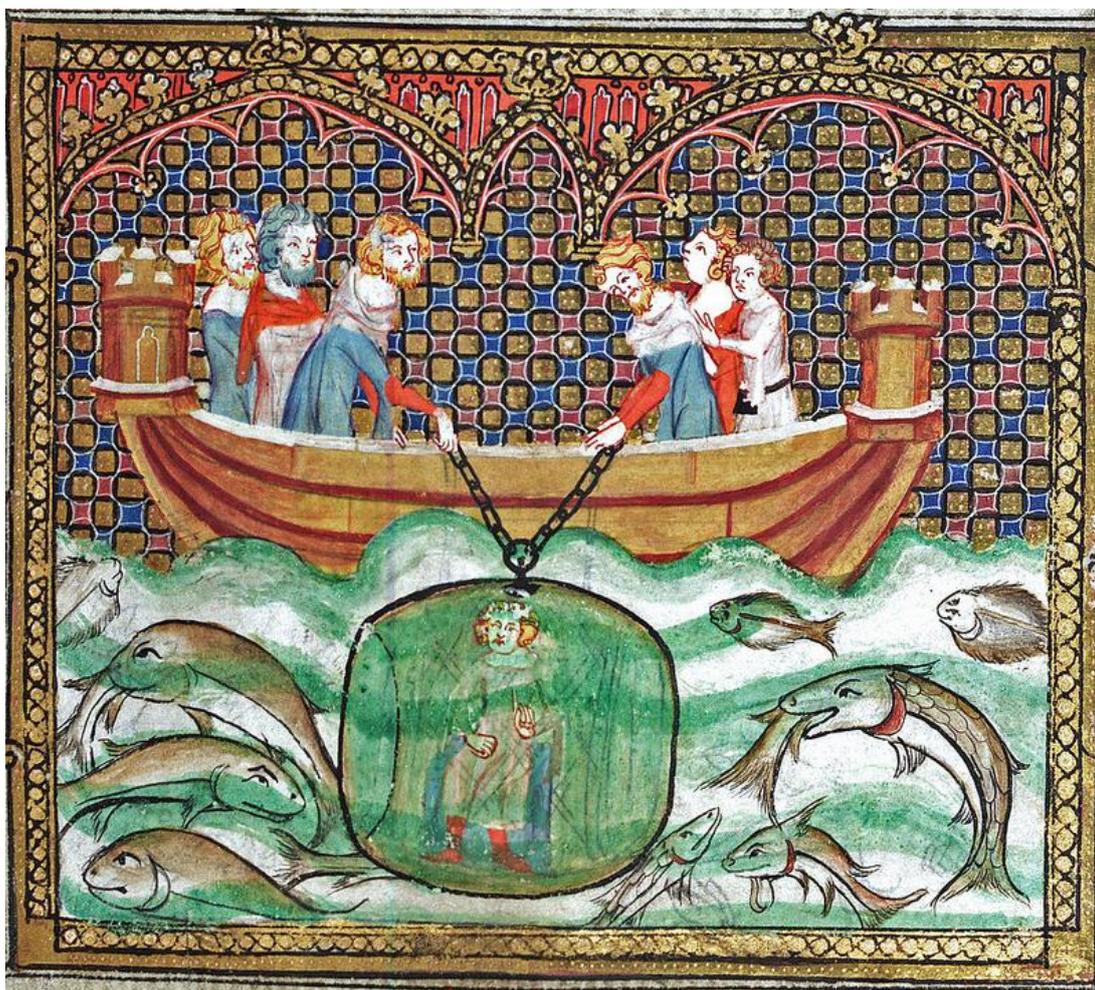
Alexandroví vojaci bojujú proti grifom (iluminácia z rukopisu MS. Bodl. 264 fol. 81v, 1338-1344)

Príprava letu Alexandrovho stroja (iluminácia z rukopisu MS. Bodl. 264 fol. 80v, 1344)

Alexander stúpa do neba (iluminácia z rukopisu MS. Bodl. 264 fol. 81r, 14.st.)

Alexander sa potápa do hlbín mora (iluminácia z rukopisu MS. Bodl. 264 fol. 50r, 14.st.)

Divoký Alexander (stredoveká iluminácia)

Alexandrova obeť pred bitkou pri Issu (Historia Alexandri Magni, 1468-1475)

Počatie Alexandra (Historia Alexandri Magni, 1468-1475)